

magazín pro zdravý životní styl, www.vimcojim.cz

[O zdraví](#) 26. 11. 2018 | Mgr. Martina Karasová

Celoroční rýma? Na vině mohou být zvětšené mandle

URL článku: magazin/clanky/o-zdravi/Celorocni-ryma-Na-vine-mohou-byt-zvetsene-mandle__s10012x10932.html

Bolí vás často v krku a trpíte rýmou? Chronický zánět může postihnout i mandle. Krční a nosní (správněji hltanová) mandle tvoří tkáň velmi podobná lymfatickým uzlinám, které se nacházejí například v podpaží nebo v tříselech. Proč se zvětšují? Musíme je mít? A co dělat, když už musí pryč.

Krční mandle jsou dvě a nacházejí se v místě, kde ústní dutina přechází v hltan, a jsou patrné pouhým okem. Nosní mandle je vysoko v krku, v klenbě nosohltanu a zhlédnout jí může pouze ORL specialista pomocí speciálních zobrazovacích nástrojů. Nosní mandle má dítě již při narození, postupně se zvětšují až do doby, kdy dítě dosáhne předškolního věku. Po sedmém roce

věku většinou jejich velikost již zůstává stejná a postupně se zmenšují nebo dokonce ztrácejí.

K čemu je potřebujeme?

Hlavní funkcí mandlí je **zachycovat škodlivé viry a bakterie**, které se nám do těla dostanou ústy či nosem. **Protilátky v mandlích odpovídající za imunitní reakci působí jako filtr.** Krční a nosní mandle jsou blízko vstupu do dýchacích cest, kde mohou zachytit infekční agens, které se snaží proniknout do těla. Mandle fungují jako **součást imunitního systému** tak, že filtrují cizorodé antigeny bakterií a virů, rozpoznávají je a pomáhají proti nim vytvořit protilátky. Tento proces probíhá hlavně během prvních roků lidského života a postupně jeho význam klesá.

Proč se zvětšují?

Nejčastějším onemocněním, které postihuje nosní a krční mandle jsou **opakované infekce krku nebo uší** s následným významným zvětšením tkáně mandlí, které může způsobovat dýchací a polykací obtíže. V krčních mandlích se mohou opakovat záněty, které mohou přejít v trvalý zánět nebo se mandle mohou natrvalo výrazně zvětšit. Pak se mohou objevit podobné dechové potíže jako u zvětšených nosních mandlí, nebo ke kombinaci obojího.

Slyší dobře?

Chronické infekce mandlí mohou vést k infekci jiných oblastí jako např. **vedlejších nosních dutin nebo Eustachovy trubice**, což je spojení mezi nosohltanem a středouším. Výsledkem mohou být časté záněty středouší, někdy i **zhoršení sluchu**, což může mít vliv na pokles pozornosti ve škole. U dospělých může zvětšení tkáně mandlí vzbudit podezření na nádorové bujení.

Příznaky zvětšených mandlí

- během dne po většinu času dýchá pouze ústy
- huhňavý hlas
- hlasité dýchání během dne
- noční chrápání
- opakované záněty středního ucha

Když už musí pryč

V některých případech je nezbytné přistoupit k jejich odstranění, čemuž se odborně říká **adenotomie**. Provádí se dnes už v celkové narkóze, při níž se dítěti pusou za kontroly endoskopem odstraní tkáň z nosohltanu. Tkáň se může

odstraňovat **nožem, radiofrekvencí nebo laserem**. Děti, kterým musela být odstraněna nosní nebo krční mandle, však neztrácejí obranyschopnost. Přestože nosní a krční mandle pomáhají proti vzniku infekce, jejich přítomnost není považována za nutnou.

Bolí vás často v krku?

V krčních mandlích se mohou opakovat záněty, které někdy přecházejí v chronický zánět nebo se mandle mohou natrvalo výrazně zvětšit. Zánět krčních mandlí potká v životě téměř každého, jeho původcem je bakterie **streptokok** **nebo také virová infekce**. Mandle bývají značně zvětšené až zanícené, stav je zpravidla doprovázen teplotou a ztíženou schopností polykání.

Pak dochází k podobným dechovým potížím jako u zvětšených nosních mandlí. V některých případech se přistoupí i k odstranění i mandlí krčních. V dnešní době je možné v některých případech i krční mandle zmenšit, ve výsledku pak zůstávají zbytky krčních mandlí schované ve svém lůžku a mohou dobře plnit svoji fyziologickou funkci.